

Nr 243.

Av fröken **Nygren m. fl.**, om rätt till fri portion in natura för husmödrar och biträdande husmödrar vid försvarsväsendets matinrättningar.

Vid genomförandet av bruttolönesystemet för vård- och ekonomipersonal vid försvarsväsendet borttogos bland annat tidigare bestämmelser om fri portion för sådan personal. Evad gäller husmödrar och biträdande husmödrar ha därefter särskilda tillämpningsföreskrifter utfärdats av respektive centrala förvaltningsmyndigheter. Sålunda äro husmödrar och biträdande husmödrar vid arméns och flygvapnets matinrättningar *skyldiga* att under tjänstgöring uttaga portion in natura mot kontant ersättning. Omfattar tjänstgöring icke hel dag, föreligger sådan *skyldighet* även beträffande måltid, som enligt för vederbörande förband gällande dagordning börjar en timme före eller en timme efter början eller slutet av husmoders (biträdande husmoders) tjänstgöringstid. Ifrågavarande bestämmelser hava tillämpats från maj månad 1943.

Ovannämnda egenartade bestämmelser ha aktualiserats och kommit till allmän kännedom genom det utslag, som krigsrätten vid kungl. Östgöta flygflottilj nyligen fällde i dom mot tvenne husmödrar vid nämnda flygflottilj. Ifrågavarande husmödrar hade erlagt stadgad avgift endast för de måltider de intagit. Kronan hade sålunda icke åsamkats någon ekonomisk förlust i sammanhanget. De nämnda bestämmelserna innebära, att husmödrarna i vissa fall tvingas att betala för måltider, som infalla under vederbörandes fritid och vistelse å annan ort.

För husmödrar föreligger den skillnaden i förhållande till övrig vård- och ekonomipersonal, att i husmödrarnas arbetsuppgifter ingår skyldighet att avsmaka de anrättningar, som tillagas. De tvingas härigenom att med eller mot sin vilja inmundiga en del mat, varigenom aptiten för en kommande måltid förtages. Att därjämte år efter år intaga en relativt ensidig föda skapar inte enbart en viss leda vid kosten som sådan, utan det torde även ur hälso-synpunkt kunna ifrågasättas om erforderlig omväxling erhålles för ett allmänt välbefinnande. Under alla förhållanden böra husmödrarna befrias från *skyldigheten* att uttaga kronans portion emot kontant ersättning, då det icke kan hava varit meningen att kronan skall göra sig en förtjänst på befattningshavarens bekostnad i de fall portion icke uttages. Med hänsyn till den ovannämnda skyldighet, som ingår i husmödrarnas arbetsuppgifter, synes det med större rättvisa förenligt att husmödrarna beredas fri portion, en förmån, som alljämt tillkommer köksföreståndare och dagbefäl. En sådan förmån bör

därvid införas utan att löneställningen i övrigt förändras. Den merutgift, som staten härigenom åsamkas, blir med hänsyn till husmödrarnas relativt ringa antal så obetydlig att den på intet sätt kan anses påverka statens utgifter. Tillagandet av en eller två portioner mer eller mindre kan icke heller påverka förbundens matvaruomsättning.

På grund av vad sålunda anförts tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen ville besluta att husmödrar och biträdande husmödrar vid försvarsväsendets matinrättningar skola erhålla fri portion in natura eller, därest riksdagen icke anser sig kunna bifalla denna hemställan,

att riksdagen måtte uttala, att skyldighet för husmödrar och biträdande husmödrar vid försvarsväsendets matinrättningar att uttaga portion in natura icke skall föreligga.

Stockholm den 22 januari 1945.

Hildur Nygren.

Ebon Andersson.

Märta Öberg.

Ruth Gustafson.

S. Rönn-Christiansson.

Ivar Jansson.

Carl Hoppe.

Hildur Humla.

Elsa Johansson.

